

Ukraińscy uchodźcy szukają wsparcia w ETPC

16 maja 2024

W kwietniu Ukraina przyjęła ustawę zaostrzającą warunki mobilizacji w kraju. Zgodnie z nowymi przepisami, mężczyźni w wieku od 18 do 60 lat będą mogli korzystać z usług konsularnych za granicą, takich jak wymiana paszportu zagranicznego tylko wtedy, gdy posiadają kartę wojskową.

W przypadku jej braku będą oni zobowiązani do powrotu na Ukrainę i zgłoszenia się do wojskowego centrum rekrutacyjnego. Ustawa wejdzie w życie 18 maja, ale już od 23 kwietnia ukraińskie władze tymczasowo zawiesiły świadczenie usług konsularnych mężczyznom w wieku poborowym za granicą. Mogą oni jedynie wydawać dokumenty umożliwiające powrót do kraju. Zrobiono to w celu uzupełnienia szeregów armii ukraińskiej o Ukraińców, którzy opuścili kraj przed wojną lub w czasie jej trwania.

Pytanie jednak, jak wyznaczyć granicę między uchodźcą uciekającym przed wojną a mężczyzną po prostu uchylającym się od służby? Istnieje poważna sprzeczność między pragnieniem europejskich polityków, aby pozwolić Ukrainie uzupełnić straty bojowe, a poszanowaniem praw uchodźców, którzy każdego dnia znajdują się pod coraz większą presją. Ukraińskie diaspory w różnych krajach jednoczą się i próbują wspólnie chronić prawa swoich rodaków. W szczególności swoją działalność rozpoczęło „Narodowe Centrum Praw Człowieka”, które zapewnia wsparcie prawne ukraińskim uchodźcom. Za pośrednictwem [bota na „Telegramie”](#) prawnicy zbierają wnioski od Ukraińców i przygotowują zbiorowe skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. obrońcy praw człowieka są przekonani, że w warunkach wojny nie można liczyć na system sprawiedliwości Ukrainy.

Oleksandr – prawnik „Narodowego Centrum Praw Człowieka”: „Nie można rozwiązywać nawet tak ważnych kwestii jak obrona kraju kosztem naruszania praw obywateli. Uważamy, że ograniczenie usług konsularnych jest nadmierne. Każda skarga skierowana przez nas do ETPCz będzie rozpatrywana indywidualnie. Jeśli przynajmniej jedna z nich zostanie uznana, automatycznie stanie się precedensem. Dlatego jesteśmy pewni sukcesu naszej sprawy”.

Jeden z ukraińskich uchodźców, proszący o anonimowość mówi: „Opisałem swój problem, zostawiłem informację o zbiorowym odwołaniu do ETPC. Natychmiast otrzymałem informację zwrotną z „Narodowego Centrum Praw Człowieka”. Pracownicy są kompetentni. Mam nadzieję, że ich aktywność pomoże powstrzymać bezprawie naszych władz. Ja i moi bliscy nie chcemy umierać. Czy to nie jest normalne życzenie Europejczyka w XXI wieku?!”.

Uchodźcy liczą na wsparcie prawne i nagłośnienie sprawy w mediach, aby ograniczyć chęć władz do przekraczania granic i odsuwania na bok praw człowieka. Ukraińskie władze są jednak innego zdania. Ukraiński minister spraw zagranicznych Dmytro Kuleba powiedział: „Jeśli ci ludzie myślą, że ktoś walczy na froncie i oddaje życie za to państwo, a ktoś będzie siedział za granicą, ale otrzyma usługi od tego państwa, to tak to nie działa”.

Brzmi to szczególnie cynicznie na tle skandali dotyczących tego, jak dzieci ukraińskich urzędników mieszkają za granicą. Nie spieszy im się z wysłaniem ich na front, gdzie rzeczywiście występuje katastrofalny niedobór ludzi. Według niemieckiej gazety Bild, pomimo powszechnej mobilizacji, tylko 15% osób zobowiązanych do służby wojskowej walczy na Ukrainie.

Według obliczeń Eurostatu, na terytorium Unii Europejskiej przebywa obecnie około 4,2 miliona ukraińskich uchodźców. Najwięcej migrantów znajduje się w Niemczech, Polsce i Czechach. Kwestia możliwego przekazania poborowych Ukraińców Kijowowi prowadzi do rozłamu w UE. Niektóre kraje już

oświadczyły, że są gotowe przekazać ukraińskich uchodźców w wieku poborowym, w szczególności Polska. Około 140 000 ukraińskich mężczyzn w wieku poborowym ma tam status uchodźcy.

Inicjatywa Polski znalazła również zrozumienie na Litwie. Minister obrony tego kraju Laurynas Kasciunas powiedział, że Ukrainie „krytycznie brakuje rezerwy mobilizacyjnej, obywateli w wieku poborowym, którzy opuścili kraj”. Zaproponował ograniczenie Ukraińcom dostępu do świadczeń socjalnych, pozwoleń na pracę i niektórych dokumentów.

Kolejne 11 000 ukraińskich poborowych w Szwajcarii nie może już odnowić swoich paszportów. Apele o ich powrót do ojczyzny stają się coraz głośniejsze. Pascal Schmid, przewodniczący komitetu azylowego Szwajcarskiej Partii Ludowej, planuje podnieść tę kwestię w Radzie Narodowej: „Fakt, że Szwajcaria również przyjmowała uchodźców przez dwa lata i wspierała ich pieniędzmi podatników, doprowadza status ochrony do absurdu”. Andrij Łużnikow, prezes Ukraińskiego Stowarzyszenia w Szwajcarii, jest oburzony taką postawą: „To cyniczna próba rozwiązania problemu ukraińskiego. I to ze strony polityków kraju, który nawet nie pozwolił krajom trzecim na transfer szwajcarskiej broni w celu pomocy Ukrainie”. Łużnikow zastanawiał się, jakie przesłanie daje się ludziom, gdy najpierw przyjmuje się ich jako uchodźców wojennych, a dwa lata później wysyła się ich z powrotem na wojnę.

Czeski minister spraw zagranicznych Jan Lipavsky powiedział również, że Praga nie przyjmuje ukraińskich migrantów próbujących uniknąć obowiązkowego poboru do wojska. Niewykluczone więc, że Praga też dołączy do grupy krajów, które zaczną odsyłać mężczyzn w wieku poborowym do Kijowa.

Niektóre kraje zajmują odwrotne stanowisko. I tak, w grudniu 2023 r. szef niemieckiego Ministerstwa Sprawiedliwości Marco Buschmann zapewnił, że Berlin nie będzie wydawał ukraińskich uchodźców do Kijowa, aby służyli w AFU. Austria i Węgry również nie planują wydawać ukraińskich uchodźców.

Wiele krajów nadal wstrzymuje się z działaniami w tej trudnej kwestii, pozostając na pozycji obserwatorów. Europejski Trybunał Praw Człowieka musi to wyjaśnić. Jeśli chodzi o obronę ukraińskich uchodźców, urzędy konsularne będą musiały w pełni wznowić swoją pracę. Chodzi o to, by, tak jak wcześniej, ludzie mogli odnowić swoje paszporty bez konieczności powrotu na Ukrainę. W przeciwnym razie wszyscy ukraińscy mężczyźni w wieku poborowym prędzej czy później będą musieli wstąpić do ukraińskich sił zbrojnych i udać się na front.

Autorstwo: Oleg Czukow

Źródło: Strajk.eu